

EPOPEJ VOLYŇSKÝCH ČECHŮ

Jiří R é b l

Po nešťastné Bílé Hoře zastřel Čechy temný mrak,
život lidu dravě svíral dvojhlavý rakauský drak ...
V perebě a penížení musil žítí nářed náš,
houževnatě práv svých hájit, aby nekles, neuhas ...

Pracoval a lopetil se, kulturně se pozvedal,
prací velkých Buditelů probouzel se, vyrůstal.
Mecně pjal se vzhůru stále, mehutný byl jeho vzlet,
na příznivou dobu čekal nepřehledných třista let.

Avšak doba nespěchala, lepší život nenes čas -
zato pouta Habsburkova nářed hnětla zas a zas ...
Těžká krize hospodářská, hanebný vídeňský bič, potupa a penížení,
hnali lid náš z vlasti pryč.

Tehe času v dálném Rusku slovanský se vzámahal ruch,
preto lid náš k stěhování na Rus vábil mocný duch.
Ohremný se zájem zrodil, v lidech vznikl pravý bunt,
nadšenci jen na Rus chtěli - za chalupu získat grant ...

V roce sedmašedesátém pozval velký ruský car
do Moskvy na sjezd slovanský našich Buditelů pár.
Na slovanckém sjezdě v Moskvě Jungmann, Rieger, Palacký,
prejednali s carem ruským stěhovací otázky.

Také při tom vyjednali pro lid mnohé výhody,
jakých v Rusku nemívali žádné jiné náředy.
Dle pokynů Buditelů na zvědy pan Příbyl jel,
a s Oličem v krátkém čase prohlédnouti Volyň měl.

Po návratu do Čech zpátky dojmy z cesty sděloval,
a hned na to k stěhování houfce rodin verboval.
Na to v letech sedmdesátých první houf již připravil,
s patnácti tisíci Čechů na Volyň se vypravil ...

Do ciziny v kraj daleký rodina se ubírá,
s domovem se smutně loučí, v žalu slzy utírá ...
Chaloupke má, domku rodný, dnes mám z tebe odejít,
tebe, rodné místo předků, navěky mám opustit ...

Kterak tě mám zanechatí, kterak opustit tvůj práh
a již nikdy nespátřiti rodné hroudy, svatý práh ...?
Dvorku milý, zahrádečko, i ty rodný hřbitove,
opouštím vás jednou provždy drahých předků domove.

Opouštím vás, hroby dědů, odcházím v neznámou dál ...
Ach, jak rád bych také někdy mezi vámi odpočal ...
Žehnejte nám duchem vaším, opatrujte z rodu rod,
my pak navždy zachováme lásku pro vlast, pro národ.

S Bohem drazí pradědové, děkuji vám za vše teď,
v úctě líbám vaše rovy, ještě jednou - naposled ...
Odchodu se chvilka blíží, Bože rač nám požehnat,
rač nás cestou pořídit, v cizině nás zachovat.

Och, jak těžce opouštím tě milovaný můj domove,
avšak půdu sehnat musím pro dětičky milevané ...
Ve bratrské dálné Rusi přemnohý tam čeká lán,
tam založím nový domky, jenž nám bude požehnan.

Odhodlaně půjdu světem, neleknu se tíhy nic,
jen když Bůh mi depomůže sehnat dětem půdy víc ...
Vesničkou se v kraj neznámý houfec lidí ubírá,
ohlíží se teskně zpátky, v žalu slzy utírá ...

Na rozcestí nad vesničkou naposled v prach uklekne,
skropí slzou drahou půdu, čapky k metlidsbě smekne,
pravice své zbožně zvedá, vroucně šeptá prosby své,
zachovej nás bez nehody v této pouti daleké ...

Naposled tě rodná víske, oko naše objímá,
naposled nás na tvé hrudi blaží kouzle demova ...
Naposled zde srdce buší, slza smáčí rodnou prst,
naposled tě ret náš líbá, ruka zvedá země hrst ...

S Bohem víske, navždy s Bohem, Bůh tě tady opatruj,
za kolébku děkuje ti naposledy občan tvůj ...
Ke hranici divný průvod ubíral se cestou v dál ...
Z celých Čech prý houfy lidu car si na Rus pevolal.

Ze všech stran jak tažní ptáci: mnozí jedou, mnozí jdou -
muži s vírou, odhodláním, ženy s pláčem, metlidsbou ...
Od Orlice, od Loun, Písku, od Hradce a Kelína, od Tábera,
Žatce, Kladna, Rakovníka, Tetína.

Od modravé Vltavěnky, od Šumavských snivých hor,
od tajemných Krkonoší, od Řípu a Rudehor,
z usměvavé Meravěnky, od Prahy a Pardubic,
od Blaníku pověstného - houfů táhle víc a víc ...

Zámožnější jeli vozy, jmění vezli v žebřinách,
chuďas trakař s uzly tlačil aneb vozík s dětmi táh ...
Divná byla podívaná na heuf lidí hrdinných,
jenž bez nářku nesl tíhu po neznámých cestách zlých.

N. hranici vlasti milé zástup zas se zastavil,
naposledy k rodné hroudě kolena svá přiklonil,
pravice své vzhůru zvedl, vroucně šeptal: Vlasti má,
vyrvé nám nikde z hrudi lásku věrného syna.

S Bohem Matko - vlasti drahá, s nadějí jdem do světa,
snad nám osud zhynout nedá, žehná-li nám láska tvá.
S bohem navždy, navždy s Bohem, Bůh tě sil a opatruj.
Nezapomeň tvé dítky na vlast, národ milý svůj ...

Naposled ti děkujeme za životy, původ, řeč ...
Pro tě vždy jsme odhodláni vrhat se v krutou seč.
Dejž ti sílu všemohoucí, pomstít Bílou Horu zas,
společej na naše vnuky, nebude-li nikde z nás.

Do ranečku každý vložil zemi plnou hrst,
skropil slzeu drahou půdu, zlíbal vroucně černou prst ...
Zahleděl se naposledy na ten krásný domov svůj,
zapěl vroucně s bohem v srdci hymnu svou: Kde domov můj ...

A když houfec depěl hymnu, naposled si zaplakal ...
a pak zvolna zadumaně ubíral se světem dál ...
Od hranice vlasti milé poutníci se brali dál,
zamyšleně, mlčenlivě ... v srdcích smutek, bel a žal ...

Dny a týdny ubíhaly, nevlídný byl cizí kraj ...
Ach, jak belně vzpomínali na ztracený český ráj ...
S nadějí a vírou mocnou odhodlaně spěli vpřed -
již i Krakov zůstal vzadu, minuli i Lvova střed.

V bídě, nouzi, v blátě, dešti, nemohl se mnohý hnout,
nohy puchly, údy tuhly, nebylo kdy odpočnout ...
Nemoce je přemáhaly, obtěžoval škodný hmyz,
ba i demorečci byli detěrnými přespríliš ...

Mračili se na cizince, všemožně rušili klid,
takže místo odpočinku, hlídat musel v noci lid.
Ženy zoufaly a lkaly, hechtěl již dále žít,
naříkaly, mužům lály, že je chtějí zahubit.

Avšak svatá trpělivost stesky, nářky zmohla zas,
neb se zástup kolem Bredu za nedlouhý ectnul čas.
S uctivostí ještě jednou na svůj domov vzpomenul,
přes rakouské pak hranice do Ruska se zástup hnul.

Jako hejno tažných ptáků po Volyni houf se dal ...
Jedni v Dubně zakotvili, jiní pustili se dál:
k Lucku, Rovnu, Zdobunovu, pod Křemenec, Vladimír,
pod Novograd, Ostroh, Kovel, ba po samý Žitomír.

Po Volyni hemžili se jako hejno bílých vran,
prohlíželi, vybírali nejvhodnější sobě lán.
Prostodušný zdejší občan cizinců se skoro bál,
čapku smekal jak před pány, nízko hřbet svůj ohýbal.

Ba i šlechtic na našince s uctivostí hledíval,
neb již české emigranty z poctivosti dobře znal.
Čechům velmi důvěřoval, prodával jim statky své -
desjatina - dvacet rublů - většinou za hotové.

Židé půjčky nabízeli, běda, kdo jim v ruce pad -
dvě kopějky denně z ruble Boratín prý musel dát.
Trpké chvíle na počátku snášet musel český lid,
ale tvrdá česká lebka, dovedla zas zvítězit.

Jako hříbky vyrůstaly po Volyni řady chat,
a lid s velkou silou ducha do práce se musel brát.
Zadrnčela česká pila ... od seker a pádných ran,
klesal k zemi kmen za kmenem jak pediatý velikán.

Po mýtině pořezané roztíral se ohňů dým,
planul les a ustupoval místo polím úrodným.
Požehnaná předků práce dařila se jako vždy,
po Volyni vyrůstaly nové české osady.

Hlinsk, Mirohošť, Semiduby, Kupičov, Hulč, Ulbárov,
Moldava, Lutharda, Straklov, Volkev, Kopče, Kvasilov.
Kněhynky, Teremno, Niva, Lipián, Mstěšín, Boratín,
Moskovština, Malín, Miluš, Podhájec a Mirotín.

Mnoho potu, síly, krve Čech tu musil vycedit,
mnoho dřiny, bídy, nouze musel lid náš zakusit.
Avšak z práce vytrvalé, z mezelů a dědů cti,
rozkvétala k blahobytu řada našich milých vsí.

Rozkvétala hospodářsky, vznášela se kulturně,
v brzku došel lid náš český do vysoké úrovně,
spořádané vísky české vzorem byly pro jiné,
kulturou povznesli Češi rolnický stav Volyně.

Před kulturou našich dědů každý musel respekt mít,
úřady i domorodci dovedli to ocenit.
Říkávali s podivením: To příčinnivý lid,
vytrvalý, silný, zdatný vše je schopen docílit.

V rukou práce jen mu hoří, co jen poví - pravda je,
vše co slíbí také splní, mateřskou řeč miluje.
Štasten vskutku je ten národ, jenž tak vzorné syny má,
ten vždy sílí, kvete, roste, nehyne a neklesá ...

Vůdcem Čechů, hlavní tepnou, pan Olič s Přibylem byl,
ti pro dobro, rozkvět Čechů neželeli práce, sil.
Velký Čechů dobrodinec Alexandr II. - car,
život Čechů pozoroval a jim velmi mnoho přál.

Daroval jim samosprávu a lid přitom šťasten byl -
v Kupičově, Dubnu, Hlinsku, v Lucku, volnost utvořil.
Farnosti též české byly v Hlinsku, Hulči, v Podhájci,
v nichž Hrdlička, Kašpar, Saska - sloužili českou mši.

Žel, však novou českou církev rozbil náboženský spor,
ve víře se církve přely - katolická s husitskou.
Dějinné to břímě naše dvojilo lid jako vždy ...
Nastal zmatek, a tak Češi přišli o své výsady.

Odňata jim samospráva, všecky české farnosti:
nepochopil lid náš dosud, že síla je v svernosti.
Těchto zmatků, rozdvojení, ruský Synod využil,
mezi Čechy volynskými pravoslaví rozšířil.

Snažil se pak lid náš zase napravití chyby své
vlastnostmi jež sobě přines ze své země mateřské.
Ideálem se mu staly pospolitost, poctivost,
směrnicemi k blahobytu, pracovitost, šetrnost ...

Zdatností svou, obratností, moudrostí a rozvahou
zažehnali potomkové chybu dědů neblahou.
Sedlačením, chmelařením, živností a průmyslem
Češi Volyn zvelebili, sblížili ji s Západem ...

V nejlepším když květu byly naše české dějiny,
jako Perun zčista jasna - přišly hrozné nevinny.
Hrozná válka rudou září zapálila celý svět,
žhavým dechem spalovala nezdárnější lidstva květ ...

Polská buržuj z rudé Rusi v dravý houf se srazila,
takže od pohledu na ni až krev v žilách mrazila ...
V pestré této smečce dravců různých ras se shlukla sběr:
Poláci, Tataři, Židé, Číňané a jiná spřež.

Jedni byli v uniformách, jiní v cárech z fraků, říz,
v cylindru i kněžském rouchu, mnohý nosil pro smích kříž.
Jako hromů žhavé blesky hnal se krajem tento mrak,
zdranceval, vše kazil, hubil jako nejlitější drak.

Všude nářek, smrt a hrůza, všude ukřivděných hlas ...
O vše přišel lid náš znovu, o vše, co již sehnal zas.
Padlo Dubno, Luck i Rovno, padlo Vilno, Lublin, Chelm,
celou silou ku Varšavě již se hnaly houfy šelm.

Volná Polska zas se chvěla, visel nad ní hrozný meč,
padnout měla do poroby, ztratit volnost, slávu, řeč ...
Pilsudský však národ polský spojil v jeden mocný šik,
s ním se vrhnul na vetřelce jako Perun v okamžik.

Nad Wislou pod Radzimínem převeliký div se stal,
Velký Vůdce se svým lidem nepřátele rozebral.
Ve zmatku a nepeřádku na útěk se Motlach dal,
Maršálek jej z legiony za hranice Polsky hnal.

Oddechl si národ znovu, navrátil se svatý klid,
rádoval se celý národ, uklidnil se i náš lid.
Do práce se zas pustil s novou pílí, ze všech sil,
aby rány nezhojené ještě jednou zacelil.

Znovu pilná jeho ruka tveřila za divem div,
měnila rozrytá pole v lány požehnaných niv.
Pobořené domky z popelnišťat zvedla zas,
vísky naše vzkvetly znovu, všechno zhojil lékař - čas.

Různé nové instituce český lid si založil:
Hasičů, Maticí školskou, Mládeže svaz utvořil.
Také Sokol nad Volyní bujaře se náhle vznes,
třeba v letu echaboval, avšak dosud nepokles ...

Nyní také družstevnictví k novým činům buší nás,
kež se nedá předstihnouti v závodění národ náš ...
Spěj náš lide kupředu stále, nes svůj prapor Volyní,
jak v popředí hospodářském, tak v kultuře duchovní.

Avšak, abys při pochodu nesnížil své pochodně,
pamatuj, že nikdy nesmíš ustrnouti kulturně.
Hleď své dítky řádně vzdělat, pro život je připravit,
pro ně školu hospodářskou na Volyni založit.

Aby mladá generace hodnotnější byla nás;
aby pro důstojnost její úctu měli všichni zas.
Nuže vpřed, lide náš milý, do práce se chutě dej,
coš zanedbal vykonati bez váhání vykonej.

S rozvahou, sverností, kázní vzhůru lide, hurá vpřed ...
Vše pro národ, naše dítky, pro blaho i pro rozkvět.
Naše Volyn nezahyne, i když přejde mnohý čas,
česká řeč a české písně, Volyní budou znít zas.